

Borgholms kommun / Plan o Bygg el Tillväxt
Box 52
387 21 Mörbylånga

OCH

Länsstyrelsen i Kalmar / Naturskyddsensheten
391 86 Kalmar /

20 oktober 2021

Yttrande över ett kommande ärende; Ansökningar om planbesked för Borgehage 1:73 och Borgehage 1:55

Ölands naturskyddsförening har fått vetskap om, och läst flera debattartiklar rörande ovan nämnda ärende(n) och vill härav framhålla följande synpunkter.

De bägge ansökningarna om planbesked för nämnda fastigheter som sökandena (2021-08-04 resp. 2021-07-09) lämnat in till Borgholms kommun syftar till att på sikt kunna få bebygga dessa fastigheter med en stor mängd hus, och vägen dit går via en (kommunal) planprocess, vilken syftar till att området detaljplaneläggs.

Utan att i detalj kommentera de naturvärden som en sådan byggnation skulle hota, men efter att ha besökt området, och ha studerat det förslag på en skötselplan som kommunen var delaktig i, nämligen Lager m.fl. (2017; Lona-rapport, 52 sid.), vill ÖN med skärpa framhålla följande:

Fasigheten 1:73 (ägare CA Fastigheter, som lämnat in begäran om planbesked för denna) är en 150 m bred remsa från Övre Gärdesvägen ner till nord-sydgående stigen strax öster om Romvägen, med ytan drygt 12 ha, innehåller arealmässigt mest (f.d.) åkermark. Ur naturvårdssynpunkt anses ofta sådan mark måhända mindre värdefull, men är ganska ofta ett nödvändigt komplement för f.f.a fåglar och insekter som lever i angränsande miljöer, djuren behöver bägge typerna. Remsans övre del (räknat från Ö Gärdesvägen) går i övrigt genom två smärre skogspartier som Lona-rapporten bedömt hålla vegetation av relativt trivial typ (skogsområdena benämnda 10 och 11 i rapporten), men återigen, troligen av värde för djur som kanske har sin huvudbiotop i det i nästa stycke berörda skogsområdet.

Desto mer bekymmersamt är att den tänkta exploateringen/husbyggnationen i nedre delen av fasigheten 1:73 går här tvärs igenom den enda kvarvarande skogsmarken av dignitet, dvs ädellövskog, av det nord-sydligt löpande lövskogsområdet, som i övrigt fortfarande är kontinuerligt mellan Borgholm och Halltorp, benämnt område 8 i Lona-rapporten. Just denna del, det relativt opåverkade ädellövskogsområdet, och som fastigheten 1:73 skär rakt igenom, har dessutom här sitt smalaste parti av detta kontinuerliga värdefulla lövskogslandskap, den största resten av det bestånd som förr fanns från Borgholm till Södra Möckleby, numera i huvudsak omformat till jordbruksmark. Men pga områdets rika förekomst av stora stenblock har det sannolikt föga påverkats av ens extensivt skogsbruk, det är nästan en s.k. kontinuitetsskog. Planerad tomtmark skär alltså sönder detta skogslandskap med drygt 150 meter. Detta skogsparti får helt enkelt inte det minsta naggas i kanten, än mindre ödeläggas, såsom CA Fastigheter uppenbarligen har för avsikt att göra (hus överallt, enligt skiss). Det bör även noteras att nedre

gränsen av fastigheten, till vilken man tänker bebygga med hus, ligger ca 200 meter från havet, alltså innanför det 300 meter breda strandskyddet som gäller.

Fastigheten 1:55 (ägs av privatperson boende i området) är två lika långa remsor som 1:73, även dessa från Övre Gärdesvägen till stigen öster om Romvägen, med bredderna 90 respektive 40 m, tillsammans ca 9 ha, och lika långt ner mot havet, varvid även här de nedersta 100 m ligger inom strandskyddets 300 m. Även dessa remsor skär sönder det ytterst värdefulla nord-sydligt gående området av ädellövskog, kommenterat ovan, område 8 i Lona-rapporten. Totalt ödeläggs sträckor på närmare 300 m, och det fysiska sambandet mellan skog norr och söder bryts upp av urban markanvändning, sannolikt hus, framtida vegetation blir alltså i form av gräsmattor och för området främmande arter av buskar. Inte heller detta får ske, av samma skäl som ovan anfördes för 1:73! Även områdena 10 och 11 försvinner, kommenterat ovan för 1:73.

Att detta resterande nord-sydliga, men just här smala, lövskogsområdet har en för Öland ovanligt hög biologisk mångfald, räknat i såväl arter som biotoper (livsmiljöer), visades för växter av Ekstam (1979; Calidris 8:269-318) och för fåglar av Rodebrand (1979; Calidris 8:255-262). En hel del arter bedömdes därvid som ovanliga eller t.o.m. sällsynta. Denna nord-sydliga ”korridor” är yttersta angelägen att spara, det vet alla som känner området och kan något om naturvård. Med ett bredare perspektiv uttrycker ovan nämnda Lona-rapport samma sak, man greppade där även andra skogspartier och öppna marker, delvis även havsstranden. Att det ovan behandlade skogsområdet inte redan har någon form av skydd är beklagligt, ett tydligt misstag med tanke på kontinuitet både fysiskt (norr-syd) och över tid (gammal skog).

Dessutom finns en betydande risk att den tänkta stora, och tätt placerade, mängden av hus, kanske närmare 250 boendeenheter kommer att ”spilla över” i en kraftigt ökad ”användning” av de resterande skogspartierna, men kanske oftast inte av ”naturvänlig” karaktär.

Tveklöst skulle byggnation av 2-300 boendeenheter drastiskt öka trafiken på den smala Borgehagevägen, från Övre Gärdesvägen och neråt. Det förefaller ofrånkomligt att den då måste breddas, vilket högst sannolikt skulle påverka vegetationen, och även tomterna längs vägen, men även längs vägens sträckning från väg 136. Där finns nog även ett annat problem, nämligen den omedelbara närheten till vattenskyddsområdet öster om väg 136.

Om den tänkta byggnationen av många nya hus realiserats skulle så klart den hittills lantliga och delvis ålderdomliga karaktären på området, och byn, mycket märkbart förskjutas mot ett urbant och modernt nybyggarsamhälle, ett markant estetiskt och kulturellt stilbrott.

Huruvida man bör tillmötesgå de bägge sökandena (av planbesked) ska nog Naturskyddsföreningen inte uttala sig om, en detaljplaneprocess kan ju i vissa lägen vara behövligt. Men utan större tvekan kan konstateras att en sådan kan vara ett första steg i riktning mot exploatering och bebyggande, dvs en kraftigt ökad hotbild mot naturområden, här främst det värdefulla nord-sydgående lövskogsområdet, utgörande en rest av den strandnära lövskog som för åtskilliga sekler sedan fanns nästan ända ner till Ölands sydspets.

Vi förväntar oss att kommunens beslut i detta ärende på ett ansvarsfullt sätt beaktar de stora naturvärden, som enligt ovan finns i det nord-sydliga lövskogsområdet, det får inte sågas sönder av de planer som ligger i inlämnade ansökningar om planbesked. OM ett sådant ändå beslutas hoppas vi att Naturskyddsföreningen blir involverad i remissförfarandet, vi tror att den ideella naturvärden kan tillföra förbisedda aspekter i den kommunala planeringen. Mer samarbete!

För Ölands Naturskyddsförening

Färjestaden dag som ovan

Jan Herrmann

Jan Herrmann

Ordförande

Stina Nilsson

Stina Nilsson

Sekreterare